

784.2:78.4.9.
280
11 40

ОБЩ. ДИМИТЪР РУСКОВ

ХОРОВА
ХРИСТОМАТИЯ
I
ТОМ

НАУКА И ИЗКУСТВО

ХОРОВА ХРИСТОМАТИЯ

ТОМ I

Съставил
ДИМИТЪР РУСКОВ

Под редакцията на
ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

II ИЗДАНИЕ

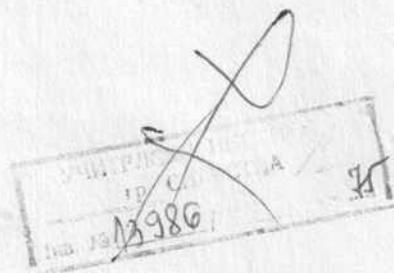
ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО „НАУКА И ИЗКУСТВО“
София — 1971

В „Хорова христоматия“, том I са включени хорови произведения от руски и съветски композитори както и от полски, чешки, словашки, унгарски, румънски и западни композитори.

Песните са за смесен хор „а капела“, с изключение на три песни, които са за смесен хор с акомпанимент на пиано.

Първият том на хорова христоматия е предназначен за студентите от Българската държавна консерватория, учениците от средните музикални училища, ръководителите на професионални и самодейни хорови състави и др.

У В О Д

„Хоровата христоматия“, том I, е предназначена за хорово-диригентските класове на Българската държавна консерватория, музикалните училища и хорово-диригентските курсове за ръководители на художествената самодейност. Отпечатаните в христоматията творби обогатяват репертоара на многобройните професионални и любителски хорове, като дават възможност да се изпълняват на български език редица ценни хорови произведения от съветската, руската, полската, чешката и словашката, унгарската, румънската, китайската и западноевропейската музикална литература. Поради наличието на много голям брой отпечатани вече български хорови песни издаването на специална „Българска хорова христоматия“ в момента е нецелесъобразно. В близко бъдеще обаче, когато ще се създадат по-благоприятни условия за това, ще се пристъпи към отпечатването и на тази христоматия, която е готова и съдържа ценни нотни материали с методически указания, анализи и биографични бележки за авторите.

Предлаганата „Хорова христоматия“, том I, включва произведения само от чужди автори, принадлежащи на различни епохи и стилове. Съставителят се е стремил да подбира творби с ценни музикални и текстови качества. Поради нашата особена близост до творческите и изпълнителските традиции на руската хорова класика и до творчеството на съветските композитори в христоматията е дадена значителна преднина на хорови песни от руски и съветски автори. По-изчерпателно е представено творчеството на С. Танеев, който поставя много и най-разнообразни диригентски и певческо-изпълнителски задачи. Включени са три песни от Д. Шостакович заради ярката им революционна романтика и оригиналния им музикален език и самобитна хорова фактура. Интересни интерпретаторски задачи поставят песните на Калиников със своята нежна поетичност и топла задущевност. Включени са ценни обработки на руски народни песни от Корсаков, Александров, Светшников и Ковал. Успешно преведената на български език „Зимен път“ от Шебалин дава възможност да се постигат тънки нюанси при свързването на текста с музиката. Работата на хоровите диригенти над предлаганите руски и съветски песни неминуемо ще обогати техния художически опит в областта на хоровото изкуство.

Почти съвсем непознатото у нас хорово творчество на братска Полша е получило в христоматията подобаващо място. Нашите хорови диригенти и изпълнители ще могат да се запознаят с няколко творби от епохата на полското възраждане (XVI в.), отличаващи се със своята простота, напевност и яркост на полифоничното мислене. Оригиначните „Котешки вариации“ от Ст. Вйехович поставят интересни хорово-технически, музикални, декламационни и диригентски проблеми, а двете курпйовски песни от К. Шимановски със самобитната си мелодика и цветиста хармонична тъкан откриват един нов, малко познат за нас, звуково-емоционален мир.

Чешкото и словашкото хорово творчество бележи крупни завоевания в продължение на много и много години. Постигнато е голямо съвършенство на хоровата техника и богатство на хоровата фактура. Христоматията включва две образцови хармонизации на народни песни от Долински („Аничка“ и „Нитро, моя Нитро“) и широко разгънатата хорова творба „Есенна песен“ от Яначек. Нека това бъде добро начало за опознаването на едно значително по своето съдържание и изящно по своята музикална форма, също малко познато у нас, хорово изкуство.

Съвсем непознато за нас е и хоровото творчество на бележития унгарски композитор Золтан Кодай. Поставил си благородната задача да претвори в нови форми най-чистите традиции на унгарската народна песен, Кодай в „Картини от Матра“ с изключително майсторство създава ярки музикални образи, пълни с девствена народна красота и жизненост. С патриотични пориви и дълбока любов към отрудения прост унгарски народ са пропити творбите му „Тъжна песен“ и „Песен за Унгария“. Странните за нашето ухо мелодически ходове и хармонични хрумвания още повече подчертават самобитния характер на унгарската народна песен, напоена с толкова много човешки скърби и радости. С поставените в христоматията три творби от Кодай не се дава представа за значимостта на унгарското хорово творчество, но тяхната красота е толкова съвършена, че не може да не подтикне хоровите диригенти към по-широко опознаване на унгарската музика.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Увод		3
----------------	--	---

Хорови произведения от руски и съветски композитори

1.	В борбата с дух непобедим — Дмитрий Шостакович, текст Л. Радин, превел Крум Пенев	5
	<i>Смелей друзья, идём вперед</i>	
2.	Врагът победи ни — Дмитрий Шостакович, текст А. Гмырев, превел Ив. Генев	8
	<i>Они победили</i>	
3.	Сетен залп замря в просторите — Дмитрий Шостакович, текст Евг. Тарасов, превел Ив. Генев	13
	<i>Смогли залпы взпоз алые</i>	
4.	Зимен път — Висарион Шебалин, текст А. С. Пушкин, превел Ив. Генев	20
	<i>Зимняя дорога</i>	
5.	Любов — Анатолия Новиков, текст А. С. Пушкин, превел Ив. Генев	24
	<i>Любовь</i>	
6.	Оя земя, земице — Мариан Коваль, превел Крум Пенев	30
	<i>Ой, земля, земелюшка</i>	
7.	Сред дъбрава — обработил за хор Анатолий Свешников, превел Крум Пенев	33
	<i>В тёмном лесе</i>	
8.	Ех ти, роден лес — обработил за хор Анатолий Свешников, превел Крум Пенев	39
	<i>Уж ты с д</i>	3
9.	Воробьовски хълми — обработил за хор Анатолий Свешников, превел Найден Вълчев	4
	<i>Горы Воробьёвские</i>	
10.	Ах, не едничка, не една . . . — обработил А. В. Александров, превел Найден Вълчев	45
	<i>Ах, не одна во поле дороженька</i>	
11.	Звездите гаснат — Виктор Калинин, текст И. Никитин, превел Найден Вълчев	49
	<i>Звёзды меркнут</i>	
12.	Звездите кротичко блестяха — Виктор Калинин, текст А. Плещеев, превел Ив. Генев	55
	<i>Нам звёзды кроткие сияли</i>	
13.	Погледни каква мъгла — Сергей Ив. Танеев, текст Я. Полонский, превел Младен Исаев	59
	<i>Погледни, какая мгла</i>	
14.	Вечер — Сергей Ив. Танеев, текст Я. Полонский, превел Младен Исаев	64
	<i>Вечер</i>	
15.	Серенада — Сергей Ив. Танеев, текст А. Фет, превел Крум Пенев	68
	<i>Серенада</i>	
16.	Старата кула — Сергей Ив. Танеев, текст Я. Полонский, превел Младен Исаев	70
	<i>Развалину башки жилище, орла</i>	
17.	Слънчев изгрев — Сергей Ив. Танеев, текст Ф. Тютчев, превел Ив. Генев	80
	<i>Восход солнца</i>	
18.	Аз вървя с млад юнак — обработил Н. А. Римски-Корсаков, превел Найден Вълчев	89
	<i>Со вьюном я хожу</i>	
19.	Още в утрин час — П. Чайковски, текст Н. Циганов, превел Крум Пенев	89
	<i>Не кокушечка во сыром бору</i>	

Хорови произведения от полски композитори

20.	Хей, воловци мои — Карол Шимановски, бълг. текст Г. Димитров	94
21.	Накити се, дружке моя — Карол Шимановски, български текст Г. Димитров	97
22.	Котешки приказки — Станислав Влехович, текст Янина Поразинска, превел Г. Димитров	99
23.	Душата ми жадува радост — неизвестен автор от първата половина на XVI в., български текст Г. Димитров	123
24.	Пада вечер над земята — Вацлав Шамотул, български текст Г. Димитров	127
25.	Приказна е тази тишина — Вацлав Шамотул, български текст Г. Димитров	129
26.	Чурулика птичка лекокрила — Миколай Гомулка, български текст Г. Димитров	130
27.	За радостта запаей — Миколай Гомулка, български текст Г. Димитров	132

Хорови произведения от чешки и словашки композитори

28.	Аничка, миличка, не бърби — хармонизирал Ян Валащян Долински, превел Ив. Генев	134
29.	Нитро, мила Нитро — хармонизирал Ян Валащян — Долински, превел Ив. Генев	136

Хорови произведения от унгарски композитори

30. Унгарска песен — Золтан Кодай, текст Ержи Гездог, превел Ив. Генев 139
31. Тъжна песен — Золтан Кодай, текст Пал Бодрог, превел Ив. Генев 146

Хорови произведения от румънски композитори

32. Трактористка — Г. В. Дуняреану, текст Йои Дулгеру, свободен превод Ем. Захариев 149

Хорови песни на западни композитори

33. По езерото — Феликс Менделсон-Бартолди, текст Гьоте, превел Крум Пенев 152
34. Хор на ловците — Франц Шуберт, превел Крум Пенев 159
35. Към природата — Лудвиг ван Бетховен, български текст Крум Пенев 167
36. Ave vegeti cogris — Волфганг Амадеус Моцарт, латински текст 171
37. O vos omnes — Дж. Палестрина, латински текст 176
38. Super flumina — Орландо Ласо, латински текст 178
39. Ave Maria — Т. Л. Виториа, латински текст 181

Забележка: Всички хорови произведения са за смесен хор „а капела“, с изключение на № 34, 35 и 36, които са за смесен хор с акомпанимент на пиано.